

Česká vláda nekope za své občany, ale hlavně za ty, kteří stojí v pozadí

 radiouniversum.cz/vales-lukas-1d-ceska-vlada-nekope-za-sve-obcany-ale-hlavne-za-ty-kteri-stoji-v-pozadi

Lukáš Valeš Díl 1/3

Text 8.10.2024 31 min Přehrát

#Ideologie #Peníze

V revolučních časech 89. roku žil celý národ politikou, tedy, přesněji řečeno, oba národy, český i slovenský. Vzpomínáte si na to, jak jsme kupovali všechny druhy novin, všechno četli, nenechali si ujít žádnou zpravodajskou relaci – intenzivní zájem trval několik měsíců, možná i let, a potom začal opadat, protože tak je to správné. V normálních časech naprostá většina obyvatel nežije politikou a jejím zákulisím, ale zajímá se o politické dění jen ve chvíli před volbami, nebo v nějakých vypjatých okamžicích, či kauzách. Ale to, co se v posledních letech změnilo, odborníci zaznamenali zřetelně, a to je zvýšený zájem o politiku. Proč? Co se stalo? A jakou zásluhu na tomto zvýšeném zájmu má vláda? Co se jí v posledních letech podařilo, a co od ní ještě můžeme čekat v následujících dvanácti měsících, které chybí do parlamentních voleb? Tak na to se zeptáme politologa, docenta Lukáše Valeše.

Martina: Ještě připomenu, že jste politolog, který se ale také zabývá komunální politikou a veřejnou správou. Přednášíte na Právnické fakultě Západočeské univerzity v Plzni, a Newton University. Tak, Lukáši Valeši, od parlamentních voleb uplynuly tři roky, tedy od voleb do Poslanecké sněmovny, a jak už jsem tady předdeslala, rok nám ještě schází do dalších voleb. Vy jste vysokoškolský pedagog, když by za vámi přišla naše vláda se svým indexem, jaké by bylo vaše hodnocení?

A já bych moc ráda, kdybychom si to rozebrali, protože, jak už jsem říkala, vy máte přesah i do veřejné správy – tudíž, pojďme to vzít z gruntu: Ekonomika, hospodářství, finance, energetika, diplomacie,

domácí politika, bezpečnostní stránka – to všechno bychom si mohli rozebrat. Začneme tedy ekonomikou, hospodářstvím, financemi. Jakou známku byste dal naší vládě?

Lukáš Valeš: Tak obávám se, že pro hodnocení této vlády není na kvalifikační stupnici dostatek bodů. Ale když bychom to vzali jako na střední škole, tak zvláště v ekonomice, zejména v ekonomice, čistá pětka, a pokud možno – bez reparaátu.

Martina: Když jsem předeslala, že jsme na vysoké škole, a vy byste dal nedostatečnou, tak jsem se lekla, že by to znamenalo „opakovat“.

Lukáš Valeš: Ne. Tam by to bylo spojeno s vyloučením ze studia. Protože – a je to možná nejvíce překvapivý fakt zejména pro její voliče – to zaprvé, ale není to radostná zpráva ani pro nás pro všechny. Myslím, jak jste správně zmiňovala, že v normálních časech je člověku úplně jedno, jestli mu vládnou žlutí, zelení, nebo pověstní marťani, ale chce, aby ekonomika šlapala, aby stát hospodařil, pokud možno s vyrovnaným, ne-li přebytkovým rozpočtem. Abychom měli zajištěný dostatek lékařů, dostatek učitelů, aby se všechny státem financované sektory rozvíjely, nebo aspoň nestagnovaly. A tady opravdu vidíme něco, co pro je pravicového voliče čiré zoufalství.

Já jsem dokonce před rokem v Mladé frontě zveřejnil článek Pláč pravicového voliče, protože tahle vláda slibovala, že první, co dá dohromady, je státní rozpočet. Pomineme-li, že se na jeho likvidaci podílela už jako opozice, když spolu s SPD a hnutím ANO zlikvidovali 100 miliard státního rozpočtu v podobě zrušení superhrubé mzdy, a 25 miliard v podobě zrušení daně z nabytí nemovitosti. Což jsou mimochodem opatření, která výrazně přispěla bohatším skupinám, protože když si v Praze koupíte byt za 10, 11 miliónů, tak řečeno s klasikem: Kdo z nás to má?

Martina: Větší garsonka.

Lukáš Valeš: Větší garsonka. A navíc jsme u dalšího problému: Nejsou byty, máme nejdražší byty v celé Evropě. Osm let s tím neudělala vláda sociální demokracie plus s ANO, a tahle vláda po třech letech opět nic. Čili už tady máme téměř dvanáct let, protože příští rok už jsou stejně volby, kdy bez ohledu na to, jaká je konkrétní vláda, se neřeší naprosto klíčový problém. A tento problém ovšem souvisí s dalšími věcmi.

Není to jenom o tom, že lidé nemají, v uvozovkách, vlastnické bydlení, které je jim hodně tak hloupě vyčítáno, ale jestliže nemáte vůbec byt, tak samozřejmě nepřivedete na svět děti, a jestliže nebudou žádné děti, nebude žádný důchod, nebudou daňoví poplatníci, a tak dále a tak dále. Čili, tady vidíme, že to kolabuje, a už dlouhodobě. Ale abychom jenom nekritizovali jen tuhle vládu, čeští politici se dlouhodobě velmi dobře starali pouze o sebe, o lobbisty, kteří stojí za nimi, a kteří, – obávám, mají možná větší moc, než naši demokratičtí vladaři – ale ve vztahu ke koncepci vládnutí, to znamená v reálných výsledcích, je to souhrn katastrof.

A možná ještě jednu pesimistickou věc: Nejsme v situaci, kdybychom si to mohli dovolit. Když se podíváme na vývoj v sousedních zemích, tak zrovna v Polsku už nám ukazují záda, ačkoliv v devadesátém roce jsme byli premianty my, ale nikoli zásluhou Václava Klause, ODS, ale protože jsme skutečně žili z kořenů 1. republiky a Rakouska-Uherska. Byli jsme prostě stát, který byl průmyslový, industriální, technologicky rozvinutý, a ani 40 let komunismu to naštěstí úplně nevyzmezíkovalo, takže jsme měli ideální předpoklady. Zatímco Polsko, Maďarsko – pamatujete – byli velmi zadlužené, nebylo tam nic, a tak dál. A dneska, zejména Polsko, má deseti, dvanácti násobně víc dálnic, a když se podíváme na nabídku, kvalitu a ceny polského zboží, tak to české se může jít zahrabat.

Deficit státního rozpočtu bude ještě vyšší, než 250 miliard, protože část výdajů bude předsunuta do kapitol infrastrukturních a dalších fondů

Martina: Pravdou je, že jste mi připomněl výrok jedné mé kolegyně, která se vrátila z prázdnin na polské straně Beskyd, a říkala tak divně: „Kdy se to stalo, že jsme se ocitli i za Polskem?“

Lukáš Valeš: Ano.

Martina: Takhle výrazně, protože zatímco u nás to bylo *hic sunt leones*, tak u nich to skutečně poměrně kvete.

Lukáš Valeš: Přesně tak.

Martina: Dobrá, v jste to vzal z gruntu, že vlastně ani není důvod rozebírat jednotlivé části, protože jste je vyloučil ze studia. Ale přesto, pojďme se k tomu vrátit podrobněji.

Lukáš Valeš: Určitě.

Martina: Abychom se lépe zorientovali v množství chyb, nebo třeba v některých krocích, které můžeme alespoň pojmenovat tak, že třeba možná byly myšleny dobře, tak vy jste tady hovořil o státním rozpočtu: Máte vysvětlení pro to, že současné schodky státních rozpočtů, státního rozpočtu vůbec, nejsou odlišné od schodků za covidu, kdy jsme byli, řekněme, citově vydírání tím, že to přece musíme chápat, protože se dějí věci, se kterými se nemohlo počítat? Máte vysvětlení pro to, že současná vláda vlastně rozhazuje úplně stejně, jako v covidové době, kdy jsme říkali, že shazují peníze z vrtulníků?

Lukáš Valeš: Jak jsem říkal, tady je problém v tom, že současná vláda, zejména ODS, se významným způsobem podílela na podvázání příjmů. Když spočítám jenom superhrubou mzdu a důsledky jejího zrušení – plus daň ať už nabytí, nebo prodeje nemovitosti – tak jsme na nějakých v dnešních cenách 130 miliardách, což je víc než polovina státního dluhu. A kdyby tyto daně existovaly, tak jsme dnes na nějakých 120 miliardách schodku.

Pořád je to pro normálního smrtelníka obrovské číslo, ale byla by to polovina. A proto jsem mluvil zejména o zklamání pro voliče, kteří tuhle koalici volili, a pro které je to naprosto nepochopitelné.

To, na co narážíte vy je to, že tady nebyla sebemenší snaha tento schodek snížit, ačkoli se s banerem „Uzdravíme veřejné finance“, respektive státní rozpočet přeci vyhráli volby. A já si pamatuji, jako by to bylo včera, na výrok ekonomického experta pana Skopečka z ODS, který na televizi Prima řekl, že 200 miliard škrtáme z provozních výdajů státu, a žádné daně zvyšovat nebudeme. Ale my jsme věděli už dopředu, že vláda bude muset daně zvýšit.

Měli jsme před volbami v Brně velkou konferenci na právnické fakultě, kde se zúčastnil Jiří Rusnok, a řada dalších, a shodli jsme se na tom, že jenom šetřit prostě nelze, že daňový výpadek, o kterém tady hovořím, je tak velký, že musí být nahrazen. Samozřejmě, tato vláda nám to zamlčela, a naopak tvrdila, že žádné daně zvyšovat nebude. Možná si ještě pamatujete na legendární rozhovor Korantenga s panem premiérem – to byl podzim, shodou okolností, a jistě, shodou okolností, v době vrcholící prezidentské kampaně – kdy pan premiér řekl: „Nebudeme zvyšovat daně. Tečka.“

Martina: Ano, a teď zase prohlašuje, že se vláda vrací k rozpočtové odpovědnosti, přestože na příští rok nás chystají zadlužit opět o zhruba 250 miliard korun.

Lukáš Valeš: Ve skutečnosti je to ještě horší, protože část rozpočtových výdajů bude předsunuta do kapitol infrastrukturních a dalších fondů, takže ve skutečnosti celkový deficit bude vyšší. Ale vláda především přijala asi 20 000 dalších úředníků, máme tři nová ministerstva, novou agenturu pro digitalizaci, která, když se podíváme na digitalizační snahy stavebního řízení, evidentně není funkční, přestože nás stála už jednu miliardu, možná víc.

Martina: A plánuje se asi dvanáct, že nakonec tato nepovedená digitalizace...

Lukáš Valeš: Výborně. Nehledě na to, že samozřejmě budeme mít na krku spoustu žalob – teď je otázka, jestli stát, nebo obce, které to za stát dělají – protože zejména obce nestíhají, respektive jimi řízené organizace nestíhají včas kolaudovat stavby, které jsou například financovány z evropských a dalších programů.

Vy jste se ptala, proč to tak není. Já to upřímně řečeno nechápu, protože to není ani pravicová politika, ani levicová politika. Oni si zejména ve volebním roce kupují přízeň voličů – tomu jako rozumím – ale u vlády jsem nezaznamenal jakoukoli snahu o skutečně nějaké radikální škrt. My jsme se kdysi smáli Mirkovi Kalouskovi za tupé škrt, ale co bychom teď dali za Miroslava Kalouska? Prostě tenhle stát opravdu nemůže zaměstnávat takové množství úředníků.

To totiž samozřejmě taky znamená, že se jim musí ubrat agenda, a tento stát nemá tolik peněz, aby mohl financovat například nákup společnosti Net4Gas, která provozovala ještě do nedávna plynové trubky na Moravě, a kdyby je stát loni nekoupil za nekřesťanské peníze – opět několika miliard – tak by dneska zkrachovala. Nás vedle toho, že jsme jako daňoví poplatníci vyhodili, myslím, že šest miliard, tak minimálně každý rok tato legrace bude stát další miliardu a půl, možná dvě, protože tyto plynovody je třeba udržovat, přestože jimi žádný plyn neproudí, neboť jsme s Ruskem ve válce, jak říká vláda.

Ve vládě nejsou kvalifikovaní lidé, kteří by dokázali provádět efektivní hospodářskou politiku založenou ne na ideologii, ale na reálných hospodářských datech.

Martina: Říkáte, „není to ani pravicová, ani levicová politika“. Co je to tedy za politiku? Co to vzniklo?

Lukáš Valeš: Já si pamatuji na krásný výrok Petra Pitharta: Dvojdomek, nebo kočkopes. Tady je opravdu je vidět – jakkoliv se napřed všichni zaříkávali, že pravice je naší společnou základnou, společnou bází, možná s výjimkou Pirátů, ale tam pánbůh ví, co se jim honí v hlavě – mimochodem, Piráti jsou pro mě taky jedno

z překvapení, nebo ne překvapení, ale jedním z pomnutí mysli téhle vlády. My jsme od těchto dobrých jinochů a děvčat očekávali, že když tedy vznikli jako digitální piráti, tak jejich doménou bude – skutečně digitalizace všeho druhu, efektivní, chytrý, a přitom levný stát.

Martina: Jediné, co nabízeli, byly věci kolem IT.

Lukáš Valeš: Přesně tak.

Martina: To byla jejich jediná nabídka.

Lukáš Valeš: Vlastně takový IT spot.

Martina: Ano.

Lukáš Valeš: A teď najednou, a to se netýká jenom stavebního řízení, všichni jsme je na to upozorňovali, a teď najednou zjišťujeme, že ministerstvo řízené panem Bartošem ani nekomunikovalo s lidmi, kteří toto řízení budou provádět, nekomunikovalo ani s architekty, ani s představiteli samospráv, všichni jsme je varovali, že 1. červenec není reálný, protože nebyly vydány ani prováděcí vyhlášky k tomuto zákonu, a tak dále. Pan Bartoš, a zejména vedení ministerstva arogantně veškerou kritiku odmítalo, a teď je pro mě naprostým zoufalstvím, že ten člověk nemá ani kousek sebereflexe, aby řekl: „Ano, sorry, zklamal jsem, rezignuji.“ Ale ptá se novinářů, proč by měl rezignovat.

Martina: A vzápětí si odpovídá, že by to byl útěk od rozdělané práce. Myslím, že jsme si to zdůvodnili hezky, nic nefunguje, a my budeme dál platit nejenom úředníky, ale i nápravy a snahy o nápravu. Ale vraťme se tedy obecněji k tomu, jakým způsobem může tato vláda tvrdit, že se vrací k rozpočtové zodpovědnosti, nebo odpovědnosti, a navíc celé léto tajit přípravu státního rozpočtu, což je doposud krok, bych řekla, nevídaný.

Lukáš Valeš: Naprosto.

Martina: A já bych potřebovala od vás vědět, co si o tom myslíte? O čem to svědčí? Co tedy můžeme čekat? Další zadlužování, to znamená, že naše děti na tom budou v budoucnu ještě hůře?

Lukáš Valeš: Hůře, ano.

Vláda nevyužila zákon o stanovení cen, když se ukázalo, že firmy, když byla inflace 10 procent, zdražily o 40 procent. Stát měl zakročit, protože to bylo zneužití trhu.

Martina: Bytová politika se úplně zhroutila. Provedte mě tím.

Lukáš Valeš: Samozřejmě, já těmto otázkám rozumím. Kdybyste mi pořídila věšteckou kouli, tak bych vám možná bych řekl víc. Ale u téhle vlády my vlastně nevíme, co chce, podle mě to neví ani tahle vláda. V téhle vládě není nikdo, kdy by dělal nějakou makroekonomickou strategii, není v ní ani ekonom. Pan Síkela pět let řídil Slovenskou spořitelnu, dobře, možná umí dobře slovensky, ale mimo jiné je zodpovědný, jak jsem řekl, za nákup plynových trubek, na které budeme doplácet, a asi 67 čerpacích pump. Nevím, proč pravicová vláda nakupuje čerpací pumpy a trubky, pakliže tam není zase nějaký soukromý zájem. Oni nemají kvalifikované lidi, kteří by dokázali – když už oni toho sami nejsou schopni – provádět efektivní hospodářskou politiku založenou ne na ideologii, ale na reálných hospodářských datech.

A mimochodem, hovořila jste o zadlužení, a pro mě je nepochopitelné, že se poslední dva roky žádná hospodářská, ani politická katastrofa nekonala, a přesto rozpočet vypadá, jak vypadá. Vláda vůbec nepočítala s tak vysokou inflací, byla překvapená, čili proto taky teď tak spěchá s takzvanou důchodovou reformou, ale ona to reforma není, je to jenom snížení důchodů, parametrická změna, protože na to nebyly připravené zdroje. S inflací nijak nebojovali, vláda nevyužila zákon o možnosti stanovení cen, když se ukázalo, že firmy, i když inflace byla 10 procent, zdražily o 40

procent. Tehdy měl stát zakročit, protože to bylo naprosto flagrantní zneužití trhu. Mimochodem, zjistili jsme, že máme osm hlavních hráčů na obchodním trhu, kteří ovládají 90 procent trhu.

Martina: Kteří to jsou?

Lukáš Valeš: Když půjdete nakoupit, když se porozhlédnete, tak se podívejte...

Martina: Nicméně, když se dělal průzkum, jak tyto nadnárodní řetězce v naší republice prosperují, tak se zjistilo, že když půjdete nakupovat u stejných řetězců do Německa, tak ušetříte až 30 procent.

Lukáš Valeš: Ano, ale to se nebavíme o kvalitě.

Martina: To se nebavíme o kvalitě – protože Češi milují masokostní preparáty.

Lukáš Valeš: Samozřejmě.

Martina: Jak nám bylo řečeno jedním z šéfů výrobců konzerv. Ale abych neodbíhala: Kam to tedy může vést dál? Protože máme nižší platy, vyšší inflaci, bezkonkurenčně nejvyšší cenu energií, a ještě nakupujeme draž, u některých segmentů až o 30 procent. Kam až to může jít, a kdo si na nás zasedl?

Lukáš Valeš: Na jednu stranu bychom si vždycky měli říct, že to půjde tak daleko, co si my sami necháme – jak to teď říct slušně česky – naložit...

Martina: Děkuji.

Lukáš Valeš: Diváci, nebo posluchači si jistě domyslí. A na druhou stranu to jsou přesně funkce vlády, nebo státu, abych byl přesnější. Protože my, jako normální spotřebitelé, kteří potřebujeme koupit rohlíky, nebo nakoupit energie, s tím asi nic neuděláme, a stát je tady od toho, aby vytvořil opravdu tržní prostředí. A to je to nejlepší, že my vlastně nechceme po státu nic jiného, než aby respektoval

obecné principy tržního systému. Nevoláme po nějakém socialismu. Stanovení cen je mimochodem normální, používá to řada států, včetně českého, ale oni zastropovali ceny energií u maloobchodních cen, místo u velkoobchodních. A pak zase se můžeme ptát, kdo je placen, nebo *cui bono*, komu to slouží. Je přeci nenormální, aby stát, který vyváží energie, měl pro své firmy, a pro své spotřebitele nejdražší ceny v celé Evropě.

Vláda nekope za občany této republiky, ale za ty, kteří stojí v pozadí

Martina: Je to nefér.

Lukáš Valeš: Tím spíš, že my všichni, prostřednictvím státu, jsme největšími vlastníky největší energetické společnosti v zemi. A když se podíváte, jak to řešily jiné státy, třeba Francouzi, které naopak tohle využívají k levným energiím pro své podniky, tak vidíte, že jsou tady naprosto jednoznačně... Pro politologa je to vždycky *cui bono*, komu to slouží? A nenechme se zmást nějakou ideologií, politickými kecy, protože tohle je mnohem důležitější. Tady je vidět, že vláda nekope za občany této republiky, ale spíš za ty, kteří stojí v pozadí...

Martina: Nadnárodní...

Lukáš Valeš: Nadnárodní – prostě ty nejbohatší skupiny, které si ze státu dělají Klondike.

Martina: Kdyby takovouhle energetickou politiku praktikovala třeba Francie, tak mají zase plné ulice.

Lukáš Valeš: Ano – hoří nám Praha.

Martina: Akorát my, když máme plné ulice, tak si toho stejně nikdo nevšimá.

Lukáš Valeš: Ano.

Martina: Řekne, že tam byly nižší stovky lidí, přestože...

Lukáš Valeš: Jeden ruský dezolát vedle druhého.

Martina: Samozřejmě, nemají zuby. Nezlobte se, teď se vám podařilo, že jste mě trochu rozčertil. Když jste vzpomínal, jak pan Skopeček říkal, jakým způsobem musíme zastavit zadlužování, snížit státní dluh, když Petr Fiala ve svých projevech neustále opakoval, že se nebudou zvyšovat daně – myslíte, že tomu věřili a že jenom byli odborně tak mimo?

Lukáš Valeš: Ne.

Martina: Nebo věděli, že lžou?

Lukáš Valeš: Oni jsou samozřejmě odborně mimo, a nejsou schopni dohlédnout důsledky svých kroků. Mimochodem, jeden z vašich dřívějších hostů...

Lidé vládní koalice nejsou schopni dohlédnout konců svých činů. Zejména u premiéra se obávám, že žije jako autista v nějakém ideálním světě, kde on je středobodem, a všechno co činí, dobře činí.

Martina: Přesně tuto větu říká Petr Robejšek.

Lukáš Valeš: Ano?

Martina: Ano.

Lukáš Valeš: Ano. Tak já se můžu našim posluchačům přiznat, že jsem jeho žákem, protože jsem u něj studoval ještě v Hamburku, takže možná nepadlo pověstné jablko daleko. Ale my jsme tady vzpomínali na pana doktora Hnízdila, nebo na pana doktora Šavlíka, a ti by vám vysvětlili psychologické procesy, možná by vám řekli něco o psychopatech. Ale každopádně tito lidé skutečně nejsou schopni dohlédnout konců.

Oni žijí přítomností, a zejména u premiéra se obávám, že je to člověk, který žije skoro jako autista, že je v nějakém ideálním světě, kde on sám je středobodem, a všechno co činí, dobře činí. A protože tomu nerozumí – on je učitel, tedy politolog, ale získal vzdělání v oblasti český jazyk, dějepis – tak je mu prostě vlastně jedno, a kdo mu co nakuká, tak možná podle toho jedná. Nevím. Ale každopádně

žije v představě, že ideální svět tam je – a odmítá jakoukoli kritiku. Každý jsme člověk, a každý děláme chyby, a tím spíše vláda, která musí vyvažovat různé vlivy ve společnosti – ale ne, pro něj je všechno je v pořádku. Jsou tady flagrantní ekonomická data, kdy vývoj státu, rozpočtu, usvědčují vládu z vlastní lži – a přesto se prý vracíme k rozpočtové odpovědnosti.

A velmi nemile mě překvapuje, jak velká část médií, a i velká část voličů, jim to takříkajíc žerou. Že místo toho, aby se tady objevila radikální vlna nesouhlasu – a nemusíme jít rovnou do ulic – když tady opravdu vidíme skutečnost, kterou každodenně žijeme, která se ukazuje. A státní rozpočet je přímo ukázkový – politici nám říkají úplně jiné věci, to jsou úplně odlišné světy. Vždycky jsem si myslel, že média jsou tady od toho, aby pranýřovala vládu, vy to víte – hlídací pes demokracie – a místo toho se tady zcela reálně bavíme o nějakých dezinformacích, jako největší hrozbě pro Českou republiku, o ruských agentech, které jak v padesátých letech vidíme pomalu všude, všude za rohem, nebo o čínských agentech, a přitom máme svých problémů dost. Tady nemusí být žádná protiruská propaganda, prostě stačí neschopná vláda, která neřeší problémy občanů.

Martina: A jak si na otázky, které jste vyslovil, odpovídáte? Řekl jste, že každý občan přece musí vědět, že to, co říká premiér, nebo co říká vláda, je jasná lež. A já už jsem si psala poznámku, „médiá“, a vy v tu chvíli řeknete, že je zvláštní, že na to média nereagují. Protože jsou tady politici, u kterých skutečně číhají na každé slovo, a média si dají tu práci, která je naprosto v pořádku, aby dohledávala v archívech rozpory mezi tím, co říkal před pěti lety, nebo před volbou, nebo během volební kampaně, a co říká teď. Jak to, že některá média, nebo média hlavního proudu, jako by měla povinnost v žádném případě nekritizovat vládu. A pokud kritizovat, tak jenom takovým způsobem, aby se neřeklo, abychom vypadali, že jsme objektivní a nezávislí.

Lukáš Valeš: Martino, vy mě tedy dneska svými otázkami nešetříte. Já to tedy zkusím, a předem se omlouvám, že nebudu vyčerpávající, protože, když jste zmínila Petra Robejška, tak by nám možná pomohl – jak se hezky krásně česky říká – to rozklíčovat. U médií vidíme několik tendencí. Zaprvé média mají obecně snahu nebýt konfliktní. A to je zase představa světa, ve kterém se děje něco normálního, a tudíž není třeba se do toho... Druhý problém, je, že vlastně žádná nezávislá média nemáme, protože média privátní jsou závislá především na reklamě, a tudíž, kdyby se dostala do střetu se zájmy zadavatelů reklam, tak...

Martina: Ano, to by se majitel zlobínkoval.

Lukáš Valeš: Tak, přesně. Nehledě na to, že některá zodpovědná, v uvozovkách, média, už předem očekávají, co se od nich chce. A jedna z politologických teorií hovoří o tom, že se vytváří kartel mezi businesssem, politikou a, bohužel, médii.

Martina: Oligarchizace politiky.

Lukáš Valeš: Oligarchizace politiky, přesně tak, kdy vlastníci, a nám může opět Babiš sloužit jako příklad, je naprosto naivní si myslet, že když odejde Babiš, tak to zmizí. Já ho vždycky použiji jako učebnicový příklad toho, jak to ve skutečnosti funguje jak v politice, tak v novinách, a bohužel se střetávám s některými kolegy, kteří tvrdí, že když odstraníme Babiše, který je ta žába na prameni, tak vytryskne čirý pramen pravdy a lásky. A já jsem říkal: „Tady nejde o Babiše. Babiš je příklad toho, jak to funguje.“ Vlastně bychom měli Babišovi poděkovat, protože nám konečně ukázal, že oligarcha řídí v rámci jednoho koncernu prostě všechno: Má politickou divizi, potravinářskou divizi, chemickou, a tak dále. Ale to není problém Andreje Babiše. Babiš je pouze součástí systému. A jak jsem řekl, jeho pozitivní stránka je v tom, že nám ukázal, jak tento systém funguje.

Problém je, a tady jsme možná u kořene věci, že když by to byly ekonomické zájmy, tak bych tomu ještě rozuměl. Ale já se obávám, že česká společnost z velké části – a to se týká hlavně té části, která o sobě říká, že je nejvzdělanější, nejschopnější a nejintelektuálnější – si nechce připustit, že systém, ve kterém žijeme, má výrazné chyby, a že těch 35 let od Listopadu, není série úspěchů, ba naopak, krizové momenty jsou stále hlubší a hlubší, a my pořád věříme v jakousi pravdu a lásku. Mimochodem, když Václav Havel prodal svou část Lucerny agentovi StB, tak nevím, co to má společného s pravdou a láskou, nicméně oni tomu opravdu věří.

Velká část mojí pedagogické kariéry je spojená s tím, že se snažím studentům ukazovat politiku, jaká je, a ne jakou bychom ji chtěli vidět. Ale neustále mě překvapuje, kolik lidí se najde, kteří tomu nevěří a kteří si skutečně myslí, že když odstavíme třeba Andreje Babiše, tak nastane ráj na zemi, a všechny problémy se najednou vyřeší. Že za to nemůže systém a jeho chyby, které se zhoršují – vidíme to před očima, že tady probíhá několik krizí dohromady – ale že systém je v pořádku, ale kazí ho jenom někteří lidé.

Všechny příspěvky s Lukáš Valeš

Diskuze:

Napsat komentář

E-mailová adresa nebude publikována.

Další příspěvky autora

Kupředu do minulosti

